

ĐỀ CƯƠNG CHI TIẾT MÔN HỌC SAU ĐẠI HỌC TRIẾT HỌC

(Bài giảng cho các lớp cao học chuyên ngành ngoại ngữ)

PGS.TS. TRẦN PHÚC THĂNG

1. Tên môn học: Triết học

2. Số đơn vị học trình: 8

Số tiết lý thuyết: 100

Số tiết thảo luận: 20

3. Các môn tiền quyết

1. Lịch sử triết học

2. Các tác phẩm kinh điển của chủ nghĩa Mác – Lênin

3. Các chuyên đề của chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử.

4. Mục tiêu môn học

Mục tiêu chung: Trang bị cho học viên kiến thức cơ bản, có hệ thống về triết học giúp cho họ nắm được sự phát triển của tư tưởng loài người từ thời cổ đại đến nay, đồng thời làm cho học hiểu sâu sắc thêm lý luận của các nhà kinh điển chủ nghĩa Mác cũng như ý nghĩa thời đại của chủ nghĩa Mác. Thông qua đó bồi dưỡng thế giới quan duy vật, nhân sinh quan cách mạng và phương pháp tư duy biện chứng.

5. Nội dung môn học

I. Lịch sử triết học

Mục đích yêu cầu: cung cấp cho học viên một số nội dung cơ bản của triết học phương Đông và phương Tây từ thời cổ đại đến nay. Thời gian đó giúp họ nhận thức được quá trình phát triển tư tưởng loài người, cuộc đấu tranh giữa chủ nghĩa duy vật và duy tâm, phương pháp biện chứng và phương pháp siêu hình, từ đó hình thành phương pháp tư duy đúng đắn.

I.1. Lịch sử triết học phương Đông cổ – trung đại

I.1.1. Lịch sử triết học Ấn Độ cổ – trung đại

I.1.1.1. Điều kiện kinh tế – xã hội Ấn Độ cổ – trung đại

I.1.1.2. Đặc điểm của triết học Ấn Độ cổ – trung đại

I.1.1.3. Các trường phái triết học Ấn Độ cổ – trung đại

I.1.1.3.1. Các hệ thống triết học chính thống

I.1.1.3.2. Các hệ thống triết học không chính thống

I.1.2. Triết học Trung Quốc cổ – trung đại

I.1.2.1. Đặc điểm xã hội Trung Quốc cổ – trung đại

I.1.2.2. Các đặc điểm triết học Trung Quốc cổ – trung đại

I.1.2.3. Các trường phái của triết học Trung Quốc cổ – trung đại

I.2. Triết học phương Tây trước Mác

I.2.1. Triết học Hy Lạp cổ đại

I.2.1.1. Hoàn cảnh lịch sử

I.2.1.2. Đặc điểm của triết học Hy Lạp cổ đại

I.2.1.3. Các đại biểu của triết học Hy Lạp cổ đại tiêu biểu

I.2.2. Triết học Tây Âu trung cổ

I.2.2.1. Hoàn cảnh lịch sử

I.2.2.2. Đặc điểm của triết học Trung cổ Tây Âu

I.2.2.3. Một số nhà triết học tiêu biểu

I.2.3. Triết học phương Tây thời Phục hưng

I.2.3.1. Hoàn cảnh lịch sử

I.2.3.2. Đặc điểm của triết học phương Tây thời Phục hưng

I.2.3.3. Một số nhà triết học tiêu biểu

I.2.4. Triết học Tây Âu thời cận đại

I.2.4.1. Hoàn cảnh lịch sử

I.2.4.2. Đặc điểm của triết học Tây Âu cận đại

I.2.4.3. Một số đại biểu tiêu biểu

I.2.4.3.1. F. Bacon

I.2.4.3.2. R. Dekart

I.2.4.3.3. J. Lôccơ

I.2.4.3.4. Hơpơ

I.2.4.3.5. J. Becoli

I.2.4.3.6. P.H.Đ Hon bách

I.2.5. Triết học cổ điển Đức

I.2.5.1. Hoàn cảnh lịch sử

I.2.5.2. Đặc điểm của triết học cổ điển Đức

I.2.5.3. Một số đại biểu tiêu biểu của triết học cổ điển Đức

I.2.5.3.1. I. Kant

I.2.5.3.2. G.V.P. Hêghen

I.2.5.3.3. L. Phoi ơ bach

I.3. Lịch sử triết học Mác

I.3.1. Điều kiện và tiền đề hình thành triết học Mác

I.3.1.1. Điều kiện kinh tế – xã hội

I.3.1.2. Tiền đề lý luận

I.3.1.3. Tiền đề khoa học tự nhiên

I.3.2. Những giai đoạn chủ yếu trong quá trình hình thành triết học Mác

I.3.2.1. Giai đoạn chuyển từ lập trường dân chủ cách mạng sang cộng sản chủ nghĩa, từ chủ nghĩa duy tâm sang chủ nghĩa duy vật

I.3.2.2. Giai đoạn hình thành chủ nghĩa Mác

I.3.2.3. Giai đoạn bổ sung, phát triển chủ nghĩa Mác

hiện

I.3.2.4. Thực chất của cách mạng trong triết học do Mác và Ăngghen thực

I.3.3. Giai đoạn Lenin trong sự phát triển triết học Mác

I.3.3.1. Hoàn cảnh lịch sử giai đoạn Lenin

I.3.3.2. Sự phát triển chủ nghĩa Mác của Lenin

I.4. Lịch sử triết học Việt Nam

I.4.1. Cơ sở hình thành triết học Việt Nam

I.4.2. Các giai đoạn cơ bản của lịch sử tư tưởng Việt Nam

I.4.3. Những nội dung cơ bản của triết học Việt Nam

II. Các tác phẩm kinh điển

Mục đích yêu cầu: học viên nắm được những nội dung cơ bản của các tác phẩm của chủ nghĩa Mác, thông qua đó làm rõ thêm tính khoa học và cách mạng của chủ nghĩa Mác.

II.1. Hệ tư tưởng Đức

II.1. Hoàn cảnh ra đời của tác phẩm

II.2. Nội dung tác phẩm

II.2.1. Quan điểm duy vật về lịch sử

II.2.1.1. Con người hiện thực

II.2.1.2. Sản xuất vật chất – cơ sở của cuộc sống xã hội

II.2.1.3. Biện chứng của lực lượng sản xuất và quan hệ sản xuất

II.2.1.4. Vấn đề giai cấp và đấu tranh giai cấp, nhà nước và cách mạng

II.2.1.5. Quan điểm về chủ nghĩa cộng sản

II.2. Tuyên ngôn của Đảng cộng sản

II.2.1. Hoàn cảnh ra đời

II.2.2. Nội dung tác phẩm

II.2.2.1. Giai cấp tư sản

II.2.2.2. Giai cấp vô sản

II.2.2.3. Quan hệ giai cấp – dân tộc trong cách mạng vô sản

II.2.2.4. Phê phán chủ nghĩa xã hội không tưởng

II.2.2.5. Ý nghĩa của tuyên ngôn trong thời đại ngày nay

II.3. Chống Duy Rinh

II.3.1. Hoàn cảnh ra đời

II.3.2. Nội dung tác phẩm

II.3.2.1. Chủ nghĩa duy vật

II.3.2.2. Phép biện chứng

II.3.2.3. Một số vấn đề về lý luận nhận thức

II.3.2.4. Ý nghĩa của tác phẩm

II.4. Biện chứng của tự nhiên

II.4.1. Hoàn cảnh ra đời của tác phẩm

II.4.2. Nội dung tác phẩm

II.4.2.4. Vật chất và các hình thức vận động của vật chất

II.4.2.2. Nguồn gốc và sự sống của con người

II.4.2.3. Phép biện chứng và mối quan hệ giữa triết học với các khoa học tự nhiên

II.4.2.4. Một số vấn đề về lý luận nhận thức

II.4.2.5. Ý nghĩa tác phẩm

II.5. Chủ nghĩa duy vật và chủ nghĩa duy vật phê phán

II.5.1. Hoàn cảnh ra đời và kết cấu tác phẩm

II.5.1.1. Hoàn cảnh ra đời

II.5.1.2. Kết cấu tác phẩm

II.5.2. Những vấn đề cơ bản của tác phẩm

II.5.2.1. Chủ nghĩa duy vật

II.5.2.2. Lý luận nhận thức

II.5.2.3. Sự phân tích của Lênin về cuộc khủng hoảng vật chất

II.5.2.4. Ý nghĩa của tác phẩm

II.6. Bút ký triết học

II.6.1. Hoàn cảnh ra đời và kết cấu tập Bút ký

II.6.1.1. Hoàn cảnh ra đời

II.6.1.2. Kết cấu

II.6.2. Một số nội dung cơ bản của tập Bút ký

II.6.2.1. Phép biện chứng

II.6.2.2. Lý luận nhận thức

II.6.2.3. Ý nghĩa của tập Bút ký

III. Các chuyên đề

III.1. Chủ nghĩa duy vật mác-xít – cơ sở lý luận của thế giới quan khoa học

III.1.1. Thế giới quan và vai trò thế giới quan của triết học

III.1.2. Đặc điểm của chủ nghĩa duy vật mác-xít

III.1.3. Vấn đề bồi dưỡng thế giới quan và chống chủ nghĩa chủ quan

III.2. Phép biện chứng duy vật – phương pháp luận duy nhất của nhận thức khoa học và của thực tiễn

III.2.1. Phương pháp và phương pháp luận

III.2.2. Nội dung của phép biện chứng duy vật và vai trò phương pháp luận của nó

III.2.3. Phép biện chứng duy vật với việc phê phán các quan điểm siêu hình trong thời đại ngày nay

III.3. Nguyên tắc thống nhất giữa lý luận và thực tiễn trong triết học mác-xít

III.3.1. Quan điểm mác-xít về thực tiễn và mối quan hệ giữa thực tiễn và lý luận

III.3.2. Bệnh kinh nghiệm và bệnh giáo điều – thực trạng, nguyên nhân và giải pháp khắc phục

III.4. Logic học – khoa học về tư duy, các phương pháp nhận thức khoa học

III.4.1. Logic học – khoa học về tư duy

III.4.2. Các phương pháp nhận thức khoa học

III.5. Lý luận hình thái kinh tế xã hội và sự vận dụng lý luận này vào sự nghiệp xây dựng CNXH ở nước ta

III.5.1. Sản xuất vật chất – cơ sở của đời sống xã hội, điểm xuất phát của việc nghiên cứu xã hội.

III.5.2. Phạm trù hình thái kinh tế – xã hội và sự phát triển các hình thái kinh tế xã hội

III.5.3. Vấn đề bỏ qua chế độ tư bản chủ nghĩa ở Việt Nam

III.6. Giai cấp và đấu tranh giai cấp

III.6.1. Quan điểm khoa học về giai cấp và đấu tranh giai cấp

III.6.2. Quan hệ giai cấp, dân tộc, nhân loại trong cuộc đấu tranh của giai cấp vô sản

III.6.3. Vấn đề chống bệnh tả khuynh và hữu khuynh trong đấu tranh giai cấp

III.7. Một số vấn đề triết học về con người

III.7.1. Vấn đề con người trong triết học Mác – Lênin

III.7.1.1. Vấn đề bản chất con người trong triết học Mác – Lênin

III.7.1.2. Quan hệ giữa cá nhân và xã hội

III.7.2. Vấn đề con người trong thời đại ngày nay

III.7.2.1. Vai trò con người trong thế giới hiện đại

III.7.2.2. Vấn đề chiến lược con người và việc phát huy nhân tố con người ở Việt Nam ngày nay.

III.8. Tiến bộ xã hội và cách mạng xã hội

III.8.1. Tiến bộ xã hội và các tiêu chí của tiến bộ xã hội

III.8.2. Cách mạng xã hội và vấn đề cách mạng xã hội trong thời đại ngày nay

6. Kiểm tra đánh giá

- Hình thức kiểm tra: Vấn đáp và viết tiểu luận.

- Hệ số bài kiểm tra: Vấn đáp: 1; bài thi: 2

7. Tài liệu tham khảo

1. Đại cương triết học Trung Quốc, Nxb CTQG.

2. Lịch sử triết học Ấn Độ cổ đại.

3. Triết học Trung cổ Tây Âu.

4. Triết học Tây Âu thời Phục hưng, cận đại.

5. Các sách kinh điển: Hệ tư tưởng Đức, Tuyên ngôn của Đảng cộng sản, Chống Duy Rinh, Biện chứng của tự nhiên, Bút ký triết học, CNDCCNKN phê phán.

6. Các văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VI, VII, VIII, IX..